

Faktablad nr 3, kod: BALSE-003; ANSSE-003. Namn: ÅPH 3, Havs- och vattenmyndigheten

Åtgärd	att utveckla ett nationellt varnings- och responsystem för tidig upptäckt av nya invasiva främmande arter samt hanterings- och beredskapsplaner för dessa.
Motivering	Att berörda myndigheter får kännedom om nya fynd av främmande arter för att vid behov snabbt kunna sätta in åtgärder för att bekämpa dessa är en nyckelfaktor för att miljö kvalitetsnormen C.1 och C.2 ska kunna följas. Detta då bekämpning eller kontroll av etablerade invasiva främmande arter ofta är mycket svårt och i vattenmiljöer näst intill omöjligt. Det har hittills saknats ett ramverk för detta arbete i Sverige.
Miljö kvalitetsnorm	C.1 och C.2 (HVMFS 2012:18, bilaga 3)
Genomförande	<p>Havs- och vattenmyndigheten har det övergripande ansvaret.</p> <p>Ett nationellt varnings- och responsystem behöver utvecklas för att få ut information till berörda myndigheter direkt när en främmande invasiv art upptäcks. Därtill behövs beredskaps- samt hanteringsplaner tas fram som innehåller information om arten och dess risker, spridningsvägar, bekämpningsåtgärder och ansvarsfördelning vilket är en förutsättning för att snabbt komma till åtgärder vad gäller de främmande arter som utgör eller väntas utgöra en påtaglig risk för den genetiska och den biologiska mångfalden.</p> <ul style="list-style-type: none">• Varningssystemet ska generera en varning till berörda myndigheter på alla nivåer och organisationer som därefter genomför snabba responser som är åtgärder för utrotning, kontroll eller annan respons i enlighet med eventuella beredskapsplaner som har utvecklats. Varningssystemet kopplas till ett nationellt rapporteringssystem, den nationella övervakningen, samt till nationella beredskapsplaner.• Beredskapsplaner behövs för de främmande invasiva arter som väntas utgöra en påtaglig risk för den genetiska och den biologiska mångfalden. Urvalet av arter som omfattas av dessa bygger på den nationella riskbedömda listan. I planerna behöver bland annat information om arten, information om vektorer och spridningsvägar, åtgärd för att förhindra introduktion, bekämpningsåtgärder samt åtgärder för kontroll och begränsning av artens negativa effekter ingå. <p>Åtgärden kompletteras av åtgärder i åtgärdsprogrammen som tas fram med stöd av vattenförvaltningsförordningen.</p> <p>Genomförande, start och avslut: Genomförandet påbörjas 2016-2017. Genomförandet kommer troligen pågå in på nästa programperiod.</p>
Lagstiftning/regelverk	EU:s förordning om invasiva och främmande arter (1143/2014) (svensk lagstiftning kommer)
Miljömål	Åtgärden har en koppling till "Ett rikt växt och djurliv" och "Hav i balans samt levande kust och skärgård".
Bakgrund	<p>En god beredskap behövs för att kunna agera på ett precist och ändamålsenligt sätt vid introduktion eller spridning av främmande arter. Att direkt få ut information när en invasiv främmande art upptäcks är av särskild betydelse när flera myndigheter och organisationer är berörda av beslut om åtgärder som t.ex. utrotning. Bedömningen av vilka arter som ska prioriteras och vilka åtgärder som ska sättas in ska baseras på riskanalyser, konsekvensanalyser och kostnads-nyttanalyser.</p> <p>De arter som omfattas av förteckningen över invasiva främmande arter av unionsbetydelse enligt EU:s förordning (1143/2014) kommer omfattas.</p>
Geografisk omfattning	Åtgärden tillämpas inom den svenska delen av Nordsjöns och Östersjöns kust- och utsjövatten.
Koordinering EU-direktiv	Enligt artikel 13 i EU:s förordning om invasiva främmande arter (1143/2014) ska medlemsstater identifiera spridningsvägar för främmande invasiva arter av unionsbetydelse; tidig upptäckt, övervakning och rapportering av invasiva främmande arter krävs enligt artiklarna 16 och 17 i EU:s och rådets förordning (1143/2014) om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter.
Regional koordinering	Informationsutbyte över landsgränserna är viktigt, där bl.a. EU:s, Helcom och NOBANIS kontaktnät kan utnyttjas. Ett varningssystem bör utvecklas till att fungera även regionalt, för att tillförsäkra effektiviteten. Sverige bör driva frågan inom Ospar och Helcom.

Bieffekter**Möjliga positiva bieffekter**

- Den biologiska mångfalden bevaras genom att bland annat arter och ekosystem gynnas, särskilt i områden med höga naturvärden och relaterade ekosystemtjänster.
- Positiva effekter för turism och rekreation, bland annat sportfiske, sportdykning och bad.

Samhällsekonomiska konsekvenser

Kostnads-nyttanalyser och kostnadseffektivitet har analyserats, se kapitlet Samhällsekonomiska konsekvenser av åtgärdsprogrammet
